

КОПИЯ

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

19 липня 2017 року

м. Ужгород

№ 807/246/16

Закарпатський окружний адміністративний суд у складі:
головуючий - суддя Рейті С.І., судді: Гаврилко С.Є., Луцович М.М.
при секретарі судового засідання Кречко Л.В.

за участю представників

позивача: Андрейчик А.М. – заступник начальника відділу прокуратури Закарпатської області (посвідчення № 043112)

відповідача 1: Зденевич С.О. (довіреність від 14.04.2017 року)

відповідача 2: Середній Я.В. (довіреність від 29.12.2016 року № 14/12)

розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за позовом Заступника прокурора Закарпатської області до Мукачівського прикордонного загону Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України (військова частина 2142), Адміністрації Державної прикордонної служби України, треті особи – Закарпатська обласна державна адміністрація, Головне управління Держгеокадастру у Закарпатській області, про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити дії, -

ВСТАНОВИВ:

У відповідності до ч. 3 ст. 160 Кодексу адміністративного судочинства України в судовому засіданні 19 липня 2017 року проголошено вступну та резолютивну частини Постанови. Постанова в повному обсязі складена 24 липня 2017 року.

Заступник прокурора Закарпатської області (далі – позивач) звернувся до Закарпатського окружного адміністративного суду з позовною заявою (а.с.5-14) в інтересах держави до Мукачівського прикордонного загону Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України (далі – відповідач 1), Адміністрації Державної прикордонної служби України (відповідач 2), треті особи - Закарпатська обласна державна адміністрація (далі – третя особа 1), Головне управління Держгеокадастру (далі - третя особа 2), якою просить визнати протиправною бездіяльність Мукачівського прикордонного загону (військова частина 2142) щодо оформлення права користування земельними ділянками у межах прикордонної смуги уздовж лінії державного кордону України орієнтовною площею 617 га з метою їх формування як об'єкта цивільних прав вартістю понад 16 млн. грн.; зобов'язати Мукачівський прикордонний загін (військова частина 2142) вжити заходи, передбачені статтями 92, 116, 123, 125, 126 Земельного кодексу України з метою набуття права користування земельними ділянками у межах прикордонної смуги уздовж лінії кордону України орієнтованою площею 617 га, вартістю понад 16 млн. грн. та оформлення речових прав на них.

В подальшому, прокуратурою Закарпатської області подано заяву про зміну предмету позовних вимог шляхом їх уточнення, та просить: визнати протиправною бездіяльність

Мукачівського прикордонного загону (військова частина 2142) щодо оформлення права користування земельними ділянками у межах прикордонної смуги між лінією державного кордону та лінією основних інженерних споруд на території Берегівського, Виноградівського, Хустського, Тячівського та Рахівського районів орієнтовною площею 8821,38 га та з метою їх формування як об'єкта цивільних прав вартістю понад 232 млн. грн.; зобов'язати Мукачівський прикордонний загін (військова частина 2142) вжити заходи, передбачені статтями 92, 116, 123, 125, 126 Земельного кодексу України з метою набуття права користування земельними ділянками у межах прикордонної смуги між лінією державного кордону та лінією основних інженерних споруд на території Берегівського, Виноградівського, Хустського, Тячівського та Рахівського районів орієнтовною площею 8821,38 га та з метою їх формування як об'єкта цивільних прав вартістю понад 232 млн. грн. та оформлення речових прав на них, а саме: земельна ділянка – прикордонна смуга орієнтовною площею 756 га на території Свободянської, Батрадівської, Попівської, Косоньської, Великобийганської, Дийдянської, Астейської, Мочолянської, Чомської, Бадалівської, Галаборської, Варівської, Четфалвівської сільських рад (за межами населених пунктів) Берегівського району; земельна ділянка – прикордонна смуга орієнтованою площею 1417,7 га на території Вилоцької селищної ради, Пийтерфолвівської, Великопаладської, Неветленфолвівської, Дюлянської, Спасівської, Теківської, Хижанської сільських рад (за межами населених пунктів) Виноградівського району; земельна ділянка – прикордонна смуга орієнтовною площею 3231,8 га на території Вишківської селищної ради, Велятинської сільської ради (за межами населених пунктів) Хустського району; земельна ділянка – прикордонна смуга орієнтовною площею 193,18 га на території Тячівської міської ради, Солотвинської, Тересвянської селищних рад, Бедевлянської, Грушевської, Нижньоапшанської сільських рад (за межами населених пунктів) Тячівського району; земельна ділянка – прикордонна смуга орієнтовною площею 3222,7 га на території Великобичківської селищної ради, Білоцерківської, Лужанської, Діловецької, Видричанської сільських рад (за межами населених пунктів) Рахівського району.

Позовні вимоги обґрунтовуються тим, що прокуратурою Закарпатської області у ході вивчення стану дотримання вимог земельного законодавства при розпорядженні землями державної форми власності встановлено істотні порушення режиму та порядку використання земель оборони – прикордонних смуг, на території Закарпатської області. Зокрема, встановлено факт надання земельних ділянок прикордонної смуги вздовж лінії кордону у приватну власність та користування, що є грубим порушенням вимог ст. 84 Земельного кодексу України, ст. 3 Закону України "Про використання земель оборони", інших законодавчих та підзаконних нормативних актів. Водночас, органи державної прикордонної служби в особі Мукачівського прикордонного загону не вживали та не вживають дієві заходи щодо оформлення документів на право користування землями прикордонної смуги, що безумовно створює умови для незаконного розпорядження органами місцевого самоврядування і державної влади земельними ділянками у межах прикордонної смуги та суміжних землях і ставить під загрозу безперешкодне виконання функцій по охороні державного кордону.

Представник позивача в судовому засіданні позовні вимоги підтримав, просить позов задовольнити в повному обсязі.

Мукачівським прикордонним загonom подано письмові заперечення проти позову, згідно яких позовні вимоги не визнає повністю, вважає їх не обґрунтованими, не законними та безпідставними, мотивуючи тим, що позовні вимоги щодо визнання протиправною бездіяльності прикордонного загону щодо оформлення права користування земельними ділянками у межах прикордонної смуги, адже, Законом України "Про використання земель оборони" визначено, що військовим частинам для виконання покладених на них функцій та завдань земельні ділянки надаються у постійне користування відповідно до вимог Земельного кодексу України та ст.7 вказаного Закону, на КМУ покладено обов'язок у шестимісячний строк вжити заходи щодо нормативного врегулювання питань, визначених у

Законі, натомість, незважаючи на це, вказані питання законодавчо не врегульовані, як наслідок земельні ділянки вздовж лінії державного кордону Держприкордонслужбі України не передані, порядок надання в користування Держприкордонслужбі України земель прикордонної смуги, створення навколо військових частин та оборонних об'єктів зон з особливим режимом використання земель з метою забезпечення функціонування цих військових частин та об'єктів, а також надання земельних ділянок військовим частинам під військові та інші оборонні об'єкти та для сільськогосподарських потреб не затверджено.

В судовому засіданні представник відповідача 1 проти задоволення позову заперечив з мотивів, наведених у письмових запереченнях проти позову, просить у задоволенні такого відмовити.

Адміністрація Державної прикордонної служби України подала до суду клопотання про залишення позовної заяви без розгляду від 22.06.2016 року (з підстав, визначених п.7 ч.1 ст. 155 КАС України, оскільки, провадження в адміністративній справі було відкрито за позовною заявою, яка не відповідає вимогам статті 106 цього Кодексу, так як, позивач не конкретизував зміст своїх позовних вимог відносно Адміністрації Держприкордонслужби України) та від 29.05.2017 року (з підстав, визначених ч.1 ст. 100 КАС України, оскільки, позов поданий до суду із пропущеним строком).

В судовому засіданні представник відповідача 2 заперечив проти задоволення позовних вимог по суті в повному обсязі.

Закарпатська обласна державна адміністрація надала суду письмові пояснення у адміністративній справі, згідно яких, підтримує позовні вимоги прокуратури, оскільки, належним чином оформлене право постійного користування земельними ділянками унеможливить в майбутньому незаконне виділення земель оборони.

В судове засідання представник Закарпатської ОДА не з'явився, втім, подав до суду клопотання, яким просить розгляд справи провести за відсутності представника та розгляд справи проведено без участі представника третьої особи на підставі наявних в матеріалах **справи письмових доказів.**

Головне управління Держгеокадастру у Закарпатській області надало суду письмові пояснення по адміністративній справі (лист від 29.04.2016 року № 9-7-0.7-4214/2-16), та зазначає, що в спірних правовідносинах, Головне управління діє в межах повноважень та у спосіб, що передбачений Конституцією та законами України. В той же час, не погоджується із твердженнями заступника прокурора Закарпатської області щодо бездіяльності службових осіб органів державного кордону щодо неналежного оформлення землекористування (відсутність правовстановлюючих документів) окремим посадовим особам органів Держгеокадастру давало і дає змогу маніпулювати можливістю розпорядження землями.

В судове засідання представник Головного управління Держгеокадастру у Закарпатській області не з'явився, не повідомив суд про причини не прибуття, хоча належним чином повідомлявся про дату, час та місце розгляду справи, відтак, розгляд справи проведено за відсутності представника третьої особи на підставі наявних в матеріалах **справи письмових доказів.**

Дослідивши матеріали справи, заслухавши думку представників сторін, всебічно і повно з'ясувавши всі фактичні обставини, на яких ґрунтуються позовні вимоги, об'єктивно оцінивши докази, які мають юридичне значення для розгляду справи і вирішення спору по **суті**, суд приходить до висновку про задоволення адміністративного позову в повному обсязі, виходячи з наступного:

Як встановлено в судовому засіданні та підтверджено матеріалами справи, прокуратурою Закарпатської області вивчено стан дотримання земельного законодавства при розпорядженні землями державної власності, та встановлено істотні порушення режиму та порядку використання земель оборони на території Закарпатської області, а саме: прикордонних смуг. Відповідно до інформації Державної інспекції сільського господарства в Закарпатській області, до сфери відання та охорони Мукачівського прикордонного загону (військова частина 2142) належать земельні ділянки прикордонних смуг на території

Хустського, Березівського, Тячівського, Виноградівського та Рахівського районів загальною площею орієнтовно 617 га.

На підставі опрацьованих даних публічної кадастрової карти України прокуратурою Закарпатської області встановлено факти надання земельних ділянок прикордонної смуги вздовж лінії кордону у приватну власність та користування, що є порушенням вимог ст. 84 Земельного кодексу України, ст. 3 Закону України "Про використання земель оборони" та інших законодавчих та підзаконних нормативних актів.

18 січня 2016 року Прокуратурою Закарпатської області направлено запит начальнику Мукачівського прикордонного загону, яким останній зобов'язано надати інформацію про вжиті Мукачівським прикордонним загonom заходи щодо оформлення права користування земельними ділянками уздовж лінії державного кордону (прикордонної смуги).

Листом Мукачівського прикордонного загону від 02 лютого 2016 року надано відповідь на вказаний запит та повідомлено наступне: аналізуючи положення про інженерно-технічний відділ та посадові інструкції, питання стосовно оформлення права користування земельними ділянками вздовж лінії державного кордону (прикордонної смуги) в даних документах не визначено. В розпорядчих документах за напрямком інженерно-технічного відділу, які надходили до Мукачівського прикордонного загону з АДПСУ та ЗхРУ завдання не визначалось. Пріоритетним завданням було визначено виготовлення документів на земельні ділянки під інженерні споруди. Крім того, в квітні 2015 року було виявлено, що землі в межах 196-210 прикордонних знаків відділу прикордонної служби "Лужанка" віддані у приватну власність, з приводу чого розпочалась робота щодо встановлення правових підстав відведення земельних ділянок у приватну власність, повідомлено правоохоронні органи. Причинами передачі (продажу) земельних ділянок є вчинення Головним управлінням Держгеокадастру у Закарпатській області зазначених дій без погодження з фактичним землекористувачем Мукачівським прикордонним загonom.

В подальшому, листом прокуратури Закарпатської області від 26.01.2016 року, ~~вимагав~~ Мукачівському прикордонному загону, із залученням фахівців ~~зазначених~~ організацій невідкладно організувати роботу із встановлення меж прикордонних смуг уздовж державного кордону, що дасть змогу усунути перешкоди у охороні державного кордону, що створюють суміжні землекористувачі та поновити в повному обсязі можливості оперативного реагування на порушення правил перетину кордону, включаючи ділянку державного кордону в межах 203-210 прикордонних знаків.

У відповідь на вищевказаний лист, Мукачівським прикордонним загonom повідомлено, що за результатами довготривалої роботи в архівних установах України (2010-2015 роки) щодо вивчення, пошуку та узагальнення документів про відведення та/або вилучення з користування колгоспів та інших господарств земельних ділянок по наданню їх для державних потреб землекористувачу військовій частині 2142 під будівництво спецоб'єктів в межах району Закарпатської області для облаштування прикордонної смуги, що знаходяться на постійному архівному зберіганні, отримано копії розпорядчих документів Уряду УРСР стосовно передачі в постійне розпорядження/користування прикордонних військ земель прилеглих до д державного кордону в межах Закарпатської області. Копії зазначених документів надані в прокуратуру Закарпатської області, та такі стали в основу 28 позовних заяв першого заступника прокурора області щодо повернення близько 53 га землі в державну власність.

26 лютого 2016 року Прокуратурою Закарпатської області направлено запит до Головного управління Держгеокадастру у Закарпатській області, яким зобов'язано надати інформацію про вжиті органами Держгеокадастру у Закарпатській області заходи щодо оформлення права користування земельними ділянками уздовж лінії державного кордону (прикордонної смуги) в межах області, а також надати орієнтовну площу земель та їх вартість на які Мукачівському та Чопському прикордонним загonom необхідно оформити документи на право користування.

Головним управлінням Держгеокадастру у Закарпатській області, у відповідь на запит

прокуратури Закарпатської області, надано наступну інформацію: розпорядженнями голови Закарпатської ОДА від 18.02.2017 року № 43, від 30.11.2015 року № 443 затверджено проєкти землеустрою та надання у постійне користування державній організації (установі, закладу) Військова частина 2142 для розміщення та постійної діяльності ДПС України (обслуговування спостережної вишки) на території Хижанської та Пейтерфолівської сільських рад Виноградівського району. Згідно державної статистичної звітності форми № 6-зем, станом на 01.01.2016 року за Мукачівським та Чопським прикордонним загоном обліковується 951,6715 га землі, а саме: Берегівському районі - 61,1341 га; Великоберезнянському районі - 240,1154 га; Виноградівському районі - 232,9661 га; Перечинському районі - 23,20 га; Рахівському районі - 151,2334 га; Тячівському районі - 101,0 га; Ужгородському районі - 37,8155 га; Хустському районі - 71,1360 га; м. Мукачево - 6,0710 га; м. Ужгород - 27,0000 га.

Відповідно до ч.1 ст.2 Кодексу адміністративного судочинства України завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень. Згідно ч. 3 ст. 2 КАС України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з дотриманням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом встановленого строку.

Згідно ч.2 ст.3 КАС України, до адміністративних судів можуть бути оскаржені будь-які рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень (крім випадків, коли щодо таких рішень, дій чи бездіяльності Конституцією чи законами України встановлено інший порядок судового провадження) та згідно п.2 ч.1 ст.17 КАС України, компетенція адміністративних судів поширюється, в тому числі, на спори з приводу проходження публічної служби.

Згідно із ч.2 ст.19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до ч. 2 ст. 115 Земельного кодексу України уздовж державного кордону України встановлюється прикордонна смуга, у межах якої діє особливий режим використання земель. Розмір та правовий режим прикордонної смуги встановлюються відповідно до закону.

Як встановлено судом, у вересні 1945 року Рада Народних Комісарів СРСР (як найвищий виконавчий і розпорядчий орган державної влади СРСР) постановила: НКВС СРСР прийняти під охорону ділянки кордону СРСР з Польщею, Чехословаччиною, Угорщиною та Румунією в межах Закарпатської України (Постанова РНК СРСР № 2292-588сс від 08.09.1945 року, м. Москва, Кремль). На виконання зазначеної Постанови і на підставі наказу НКВС СРСР № 001043 від 12.09.1945 року, Управління Пів Прикарпатського округу передислоковано в м. Мукачево (Закарпатська область), прийнято під охорону ділянки державного кордону з Польщею, Чехословаччиною, Угорщиною та Румунією в межах Закарпатської України і перейменовано в Управління Пів Закарпатського округу. В зазначений період часу відведено та/або вилучено з користування колгоспів та інших

господарств земельні ділянки та надані для державних потреб землекористувачу **Мукачівського прикордонного загону (військова частина 2142) під будівництво спецоб'єктів в межах Закарпатської області для облаштування прикордонної смуги.**

Постановою Ради Міністрів УРСР від 24.03.1947 року № 342/0012 (розсекречена), **передано в розпорядження прикордонних військ МВС, землі прилеглих до державного кордону в межах Закарпатської області (далі – мова оригіналу): "1. Установить в пределах Закарпатской области на участках государственной границы, пограничные полосы: ... Границы пограничных полос определить по прилагаемой карте в масштабе 1:100 000, издание 1944 года. 2. Земли пограничных полос, установленных в п.1 настоящего постановления, передать в полное распоряжение пограничных войск Министерства Внутренних Дел".**

Мукачівським прикордонним загonom отримано з ЦДАВО України карту в масштабі 1:100000, видання 1944 року (Карта 2-х кілометрової та 800 метрової прикордонної смуги в межах Закарпатської області УРСР), на якій встановлені межі прикордонних смуг.

Земельні ділянки в межах прикордонної смуги (від лінії кордону до лінії інженерних прикордонних споруд) належать до земель оборони в силу законодавчого визначення цільового призначення земель, розташованих в межах прикордонної смуги.

Відповідно до ч.5 ст. 20 Земельного кодексу України земельні ділянки, що належать до земель оборони, використовуються виключно згідно із Законом України "Про використання земель оборони".

Відповідно до ст. 1 Закону України "Про державний кордон" від 04.11.1991 р. № 1777-ХІІ державний кордон України є лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України - суші, вод, надр, повітряного простору.

Згідно з п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України "Про державний кордон" державний кордон України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, встановлюється на суші - по характерних точках і лініях рельєфу або ясно видимих орієнтирах.

Відповідно до ч.1 ст. 22 Закону України "Про державний кордон" з метою забезпечення на державному кордоні України належного порядку Кабінетом Міністрів України встановлюється прикордонна смуга, а також можуть установлюватися контрольовані прикордонні райони.

Відповідно до ч. 2 ст. 22 Закону України "Про державний кордон" прикордонна смуга встановлюється безпосередньо вздовж державного кордону України на його сухопутних ділянках або вздовж берегів прикордонних річок, озер та інших водойм з урахуванням особливостей місцевості та умов, що визначаються Кабінетом Міністрів України. До прикордонної смуги не включаються населені пункти і місця масового відпочинку населення.

Постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1998 року № 1147 затверджено Положення про прикордонний режим (далі - Положення).

Відповідно до п. 1 вказаного Положення ширина прикордонної смуги може бути змінена обласними державними адміністраціями за поданням Адміністрації Державної прикордонної служби, але вона не може бути меншою від ширини смуги місцевості, що знаходиться в межах від лінії державного кордону до лінії прикордонних інженерних споруджень.

Відповідно до термінів, що вживаються у Положенні прикордонна смуга - це ділянка місцевості, яка встановлюється безпосередньо уздовж державного кордону на його сухопутних ділянках або уздовж берегів прикордонних річок, озер та інших водойм у межах територій селищних і сільських рад, прилеглих до державного кордону, але не може бути меншою від ширини смуги місцевості, що розташована в межах від лінії державного кордону до лінії прикордонних інженерних споруджень.

Лінія інженерних прикордонних споруджень - спеціальна смуга місцевості в межах прикордонної смуги та інші земельні ділянки, які відповідно до законодавства надаються в постійне користування органам Державної прикордонної служби для облаштування та

утримання інженерно-технічних споруд і огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій та інших об'єктів.

Відповідно до ч. 1 ст. 3 Закону України "Про використання земель оборони" від 23.11.2003 р. № 1345-VI уздовж державного кордону України відповідно до закону встановлюється прикордонна смуга, в межах якої діє особливий режим використання земель.

Відповідно до ч. 2 ст. 3 Закону України "Про використання земель оборони" землі в межах прикордонної смуги та інші землі, необхідні для облаштування та утримання інженерно-технічних споруд і огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій та інших об'єктів, надаються в постійне користування військовим частинам Державної прикордонної служби України.

Враховуючи вищенаведене, суд приходять до переконання, що відповідач в межах зони діяльності є користувачем земельних ділянок прикордонної смуги та в нього виникає обов'язок оформлення права користування вказаною землею.

Відповідно до ч. 4 ст. 2 Закону України "Про державний кордон України" охорона державного кордону України є невід'ємною складовою загальнодержавної системи захисту державного кордону і полягає у здійсненні Державною прикордонною службою України на суші, морі, річках, озерах та інших водоймах, а також Збройними Силами України у повітряному та підводному просторі відповідно до наданих їм повноважень заходів з метою забезпечення недоторканності державного кордону України.

Відповідні підрозділи Державної прикордонної служби зобов'язані практично реалізовувати відповідно до вимог закону встановлення прикордонної смуги на державному кордоні як зони особливого режиму використання земель.

Згідно з ч. 9 ст. 79-1 Земельного кодексу земельна ділянка може бути об'єктом цивільних прав виключно з моменту її формування (крім випадків суборенди, сервітуту щодо частин земельних ділянок) та державної реєстрації права власності на неї.

Статтею 92 Земельного кодексу України право постійного користування земельною ділянкою визначено, як право володіння і користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку. Права постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності набувають зокрема підприємства, установи та організації, що належать до державної та комунальної власності.

Відповідно до ч. 1 ст. 116 Земельного кодексу України громадяни та юридичні особи набувають права власності та права користування земельними ділянками із земель державної або комунальної власності за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування в межах їх повноважень, визначених цим Кодексом, або за результатами аукціону.

Відповідно до ч. 2 ст. 116 Земельного кодексу України набуття права на землю громадянами та юридичними особами здійснюється шляхом передачі земельних ділянок у власність або надання їх у користування.

Одночасно ч. 5 цієї статті визначено, що земельні ділянки, які перебувають у власності чи користуванні громадян або юридичних осіб, передаються у власність чи користування за рішенням органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування лише після припинення права власності чи користування ними в порядку, визначеному законом.

Судом встановлено та підтверджено матеріалами справи, що більшість земель щодо яких позивач просить зобов'язати відповідача оформити право постійного користування на даний час вилучені із приватної власності.

Враховуючи той факт, що рішеннями судів, які набули законної сили, припинено право власності інших осіб на ці землі шляхом примусового відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності (ст. 147 ЗК України) у порядку, визначеному ст. 149 ЗК України та Законом України "Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності", у відповідача наявні правові підстави для передачі у

постійне користування цих земельних ділянок Мукачівському прикордонному загону.

Порядок надання земельних ділянок державної або комунальної власності у користування, визначений ст. 123 Земельного кодексу України, відповідно до ч. 2 якої особа, зацікавлена в одержанні у користування земельної ділянки із земель державної або комунальної власності за проектом землеустрою щодо її відведення, звертається з клопотанням про надання дозволу на його розробку до відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, які відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу, передають у власність або користування такі земельні ділянки.

Відповідно до ч.3 ст. 123 Земельного кодексу України відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування в межах їх повноважень у місячний строк розглядає клопотання і дає дозвіл на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки або надає мотивовану відмову у його наданні. Підставою відмови у наданні такого дозволу може бути лише невідповідність місця розташування земельної ділянки вимогам законів, прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, а також генеральних планів населених пунктів, іншої містобудівної документації, схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, проектів землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів, затверджених у встановленому законом порядку.

Умови і строки розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок визначаються договором, укладеним замовником з виконавцем цих робіт відповідно до типового договору. Типовий договір на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки затверджується Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до ч. 4 ст. 123 Земельного кодексу України проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки погоджується в порядку, встановленому статтею 186-1 цього Кодексу.

Відповідно до ч.6 ст. 123 Земельного кодексу України відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування у двотижневий строк з дня отримання проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, а в разі необхідності здійснення обов'язкової державної експертизи землепорядної документації згідно із законом - після отримання позитивного висновку такої експертизи приймає рішення про надання земельної ділянки у користування.

Згідно із ст. 125 Земельного кодексу України право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав.

Згідно із ст. 126 Земельного кодексу України право власності, користування земельною ділянкою оформлюється відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень".

Разом з тим, судом встановлено та не заперечується відповідачем, Мукачівський прикордонний загін не звертався у передбаченому статтями 92, 116, 123, 125, 126 Земельного кодексу України порядку в органи місцевого самоврядування або органи виконавчої влади для набуття права користування земельними ділянками у межах своєї юрисдикції щодо прикордонної смуги уздовж лінії кордону України з метою їх формування як об'єкта цивільних прав.

Таким чином суд приходить висновку, що відповідачем не здійснювались заходи для оформлення права користування земельними ділянками поза межами інженерних інвентаризацій до лінії кордону.

При цьому, позивачем спростовано доводи відповідача щодо не визначення на законодавчому рівні порядку надання таких земель у користування, так як Мукачівським прикордонним загonom оформлено право користування на землі прикордонної смуги, в тому числі, від спостережними вежами, військовими базами, іншими об'єктами.

Крім того, відповідно до наявних у справі доказів, судом встановлено, що на час розгляду справи Мукачівським прикордонним загonom не оформлено у користування жодної

земельної ділянки із земель прикордонної смуги, чим не дотримано вищевказані положення Земельного кодексу України, Закону України "Про використання земель оборони" та інших законодавчих та підзаконних нормативних актів.

В той же час, щодо заявленого представником відповідача 2 клопотання про залишення позовної заяви без розгляду, суд зазначає наступне: із наявних в матеріалах адміністративної справи доказів та пояснень представника позивача в судовому засіданні, встановлено, що після опрацювання у лютому-березні 2016 року інформації про вжиті Мукачівським прикордонним загonom заходів щодо оформлення права користування на землі прикордонної смуги, прокурором встановлено факт бездіяльності відповідача у спірних правовідносинах та в зв'язку з чим виникли підстави для звернення до суду із даним позовом. Враховуючи вищезазначене, суд вважає, що клопотання представника відповідача про залишення даної позовної заяви без розгляду є безпідставним та не підлягає задоволенню.

Згідно ч. 1 ст. 71 КАС України, кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення. Згідно ч. 1 ст. 69 КАС України, доказами у справі є **будь-які фактичні дані**, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення осіб, які беруть участь у справі, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. При цьому, враховуючи принципи адміністративного судочинства щодо захисту інтересів осіб від порушень з боку органів державної влади та з огляду на положення ст. ст. 71, 72 КАС України, обов'язок доказування покладається в даному випадку на позивача. Прокурором доведено правомірність звернення з позовом до суду, доведено протиправну бездіяльність Мукачівського прикордонного загону щодо оформлення права користування земельними ділянками у межах прикордонної смуги уздовж лінії державного кордону України на території Берегівського, Виноградівського, Хустського, Тячівського та Рахівського районів орієнтовною площею 8821,38 га. та з метою їх формування як об'єкта цивільних прав вартістю понад 232 млн. грн., позовні вимоги є обґрунтованими, відповідають вимогам закону та обставинам справи, що підтверджено дослідженими в судовому засіданні належними та допустимими доказами, відповідачами не спростовані, в зв'язку з чим позов підлягає до задоволення.

Керуючись ст. ст. 2, 17, 71, 86, 94, 160, 163 Кодексу адміністративного судочинства України, суд –

ПОСТАНОВИВ:

1. Позов Заступника прокурора Закарпатської області до Мукачівського прикордонного загону Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України (військова частина 2142), Адміністрації Державної прикордонної служби України, треті особи – Закарпатська обласна державна адміністрація, Головне управління Держгеокадастру у Закарпатській області, про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити дії – задовольнити повністю.

2. Визнати протиправною бездіяльність Мукачівського прикордонного загону (військова частина 2142) щодо оформлення права користування земельними ділянками у межах прикордонної смуги уздовж лінії державного кордону України на території Берегівського, Виноградівського, Хустського, Тячівського та Рахівського районів орієнтовною площею 8821,38 га. та з метою їх формування як об'єкта цивільних прав вартістю понад 232 млн. грн.

3. Зобов'язати Мукачівський прикордонний загін (військова частина 2142) вжити заходи, передбачені статтями 92, 116, 123, 125, 126 Земельного кодексу України з метою набуття права користування наступними земельними ділянками у межах прикордонної смуги між лінією державного кордону та лінією основних інженерних споруд на території Берегівського, Виноградівського, Хустського, Тячівського та Рахівського районів орієнтовною площею 8821,38 га та з метою їх формування як об'єкта цивільних прав

вартістю понад 232 млн. грн. та оформлення речових прав на них:

- земельна ділянка – прикордонна смуга орієнтовною площею 756 га на території **Свободянської, Батрадівської, Попівської, Косоньської, Великобийганської, Дийдянської, Астейської, Мочолянської, Чомської, Бадалівської, Галаборської, Варівської, Четфалвівської сільських рад** (за межами населених пунктів) **Берегівського району;**

- земельна ділянка – прикордонна смуга орієнтованою площею 1417,7 га на території **Виноцької селищної ради, Пийтерфолвівської, Великопаладської, Неветленфолвівської, Дролянської, Спасівської, Теківської, Хижанської сільських рад** (за межами населених пунктів) **Виноградівського району;**

- земельна ділянка – прикордонна смуга орієнтовною площею 3231,8 га на території **Вишківської селищної ради, Велятинської сільської ради** (за межами населених пунктів) **Хустського району;**

- земельна ділянка – прикордонна смуга орієнтовною площею 193,18 га на території **Тячівської міської ради, Солотвинської, Тересвянської селищних рад, Бедевлянської, Грушевської, Нижньоапшанської сільських рад** (за межами населених пунктів) **Тячівського району;**

- земельна ділянка – прикордонна смуга орієнтовною площею 3222,7 га на території **Великобичківської селищної ради, Білоперківської, Лужанської, Діловецької, Видричанської сільських рад** (за межами населених пунктів) **Рахівського району.**

4. Постанова набирає законної сили в порядку, встановленому ст. 254 КАС України, та може бути оскаржена до Львівського апеляційного адміністративного суду через **Закарпатський окружний адміністративний суд** в порядку та строки, встановлені ст.186 КАС України. Апеляційна скарга на постанову суду першої інстанції подається протягом десяти днів з дня проголошення, а в разі складення постанови у повному обсязі відповідно до ст. 160 КАС України – протягом десяти днів з дня отримання копії постанови (копія апеляційної скарги одночасно надсилається особою, яка її подає, до суду апеляційної інстанції).

Судді:

С. І. Рейті
С.Є. Гаврилко
М. М. Луцович

КОПІЯ ВІРНА:
Головуючий суддя -

С.І. Рейті

